

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

30. avgust - 12. septembar 2024. godine

Sloboda izražavanja

Šapić ponovo vređa medije

Gradonačelnik Beograda, Aleksandar Šapić, prekinuo je svoju višemesečnu praksu odbijanja da odgovara na pitanja novinara/ki pojedinih medija, ali nije prestao sa praksom vređanja onih koji postavljaju pitanja koja mu se ne dopadaju. Ovoga puta optužio je televiziju N1 za “nekrofilsku politiku” zbog pitanja o čestim kvarovima i havarijama na vozilima gradskog prevoza. Iako je važno to što je komunikacija sa medijima ponovo uspostavljena, podjednako bitno je da ta komunikacija bude pristojna i dostojanstvena i u skladu sa funkcijom na kojoj se Šapić nalazi.

Naučniku ponovo prete smrću

Saradniku pri Institutu ekonomskih nauka u Beogradu, Aleksandru Matkoviću, ponovo su upućene pretnje smrću, ovoga puta nakon što je njegovo ime objavljeno na listi “Ekoloških terorista” fantomskog pokreta “Kopaćemo”. Podsećamo, Matković je već dobio pretnje smrću zbog svog teksta objavljenog u listu “Danas”, a u kojem se sa naučnog aspekta bavi temom iskopavanja litijuma. I dalje nije utvrđeno ko mu je prvi put slao pretnje. Povodom pretnji koje su upućene naučniku, oglasio se i Institut saopštenjem u kojem navode da: “Ova situacija nije samo napad na pojedinca, već i na temeljne vrednosti akademske slobode i demokratije” i dodaju da “u zemlji u kojoj se naučnicima prete smrću, nema slobode.”

Odbijena tužba Nikole Petrovića protiv BIRN-a

Prvi osnovni sud u Beogradu odbio je privatnu tužbu koju je Nikola Petrović podneo protiv urednika i novinarkе BIRN-a zbog navodno neovlašćenog prikupljanja informacija. Redakciji nije poznato zbog kog tačno teksta je tužba podneta. Za samu tužbu su saznali tek nakon što im je prosleđeno sudske rešenje o odbijanju iste. Iz BIRN-a pretpostavljaju da je tužba podneta zbog tekstova o imovini Nikole Petrovića, inače kuma predsednika Srbije. Svi podaci koje su objavili su javno dostupni, navode iz BIRN-a.

Novinarki zabranjeno da prisustvuje otvaranju javnih ponuda

Ministarstvo privrede zabranilo je novinarki Pištaljke da prisustvuje otvaranju ponuda za kupovinu državnog preduzeća Jugoslovensko rečno brodarstvo (JRB). Pištaljka je dolazak na otvaranje ponuda zvanično najavila, ali ih obezbeđenje zgrade, po odluci Ministarstva, ipak nije pustilo. Izveštavanje sa ovakvog tipa događaja je u javnom interesu građana/ki, a sve zabrane su u suprotnosti sa zakonom. Portal Pištaljka je novinarski portal za istraživanje i prijavljivanje korupcije.

Gradonačelnik Leskovca vređao novinarku

Gradonačelnik Leskovca Goran Cvetanović, uvredljivo je komentarisao fizički izgled urednice portala Jugmedia Milice Ivanović. Nedolični rečnik gradonačelnika ukazuje na to sa čime se suočavaju novinarkе koje su dvostruko targetirane, kako zbog svoje profesije, tako i zbog svog roda.

Targetiranje novinara Nenada Kulačina

Nenad Kulačin izložen je kampanji targetiranja od strane visokih državnih zvaničnika/ca i pro-vladinih tabloida. Kao rezultat toga, svakodnevno mu stižu pretnje putem društvenih mreža, a neko je izvrljao i njegovo poštansko sanduče. Povodom svih napada kojima je izložen, a koji su započeli zbog kolumne u kojoj je osudio napade na drugog novinara, oglasio se i Međunarodni PEN centar. Međunarodni PEN centar izrazio je ozbiljnu zabrinutost zbog nastavka uznemiravanja novinara, a uznemiravanju je pre dve godine bila izložena i njegova majka kada je verbalno napadnuta na ulici.

Sloboda okupljanja

Prekršajna prijava organizatoru protesta

Protiv organizatora protesta u beogradskom naselju Mirijevo, Davida Slavkovića, policija će podneti prekršajnu prijavu u redovnom postupku bez ikakvog daljeg obrazloženja. Protest i blokada ulice su organizovani zbog višednevnog izlivanja kanalizacije i nereagovanja nadležnih službi. Na kraju ispaštaju građani/ke, a svaki vid građanskog aktivizma, koliko god on “mali” bio i iako je njegov cilj unapređenje života ljudi u zajednici, biva izložen opstrukcijama i pritiscima.

Sloboda udruživanja

Spisak “ekoloških terorista”

Na internetu je osvanuo sajt novoformiranog udruženja “Kopaćemo” koje se zalaže za otvaranje rudnika u dolini Jadra, a osnivači ovog udruženja još nisu poznati javnosti. Kontra-mitinzi, kontra-štrajk gladu i kontra-protesti su poslednjih godina bili često sredstvo vlasti u obračunu sa političkim neistomišljenicima, te formiranje ovakvog udruženja kao kontra udruženja ekološkim organizacijama budi sumnju da se radi o još jednoj taktici u napadu na građanski aktivizam. Na sajtu je napravljen i poseban “Registar ekoloških terorista” kojim su najdirektnije targetirani ekološki aktivisti/kinje, čak njih 20. Pretnje smrću su već krenule da stižu pojedinim osobama iz ovog registra. Ovakvim spiskom i optuživanjem za teško delo terorizma crta se meta na čelo aktivistima/kinjama, a cilj ovakve akcije je očigledno zastrašivanje svih onih koji se protive iskopavanju litijuma. Spisak navodnih ekoloških terorista, dolazi nakon što je više od 33 građana/ki bilo privedeno ili pozvano na informativne razgovore u policiju, a velikom broju njih na teret se stavlja delo “pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja”. Stoga, ovakav registar predstavlja samo nastavak kampanje i represije koja se sprovodi nad ekološkim aktivistima/kinjama. Pored zloupotrebe termina terorizma, problematično je i to što se na platformi “Kopaćemo” nepoznata lica predstavljaju kao udruženje građana/ki. Udruženja se prema Zakonu o udruženjima osnivaju “radi ostvarivanja i unapređenja određenog zajedničkog ili opšteg cilja i interesa”. Ipak, ovo fantomsko udruženje zalaže se za osnivanje rudnika od strane privatne kompanije koja ima svoje lične ekonomske interese pa se postavlja pitanje da li se iz grupe “Kopćemo” zalažu za opšti interes ili pak lobiraju za privatno preduzeće ili je po sredi još jedan pokušaj obračuna sa onima koji se ne slažu sa politikama vlasti?

Sofija Todorović ponovo zadržana na aerodromu

Direktorka Inicijative mladih za ljudska prava (YIHR), Sofija Todorović, ponovo je zadržana na aerodromu “Nikola Tesla” 5. septembra. Ovo je 9. put po redu od jula ove godine da pasoška kontrola zadržava Sofiju prilikom ulaska/izlaska iz zemlje, saopštili su iz YIHR-a. “Sofija Todorović se i dalje u sistemu nalazi pod oznakom zbog koje je neosnovano zadržava granična policija Srbije na svakom ulasku i izlasku iz zemlje... Nastavak prakse neosnovanog zadržavanja Todorović pokazuje da su oznake u sistemu na osnovu kojih se postupa suprotno zagaranovanim ljudskim pravima i dalje na snazi uprkos najavama predsednika Republike Vučića i ministra unutrašnjih poslova Dačića”, saopštili su iz Inicijative. Da spiskovi postoje, nedavno su potvrdili ministar Dačić, ali i potpredsednik Vlade Aleksandar Vulin koji se pohvalio da je on taj koji je spisak sastavio. Nije poznato ko se još nalazi na ovom “spisku nepodobnih”, kao ni koje su osnove da se na istom neko nađe. Očigledno je reč o maltretiranju svih onih koji se kritički odnose prema dešavanjima u zemlji.

Napadnut LGBT+ aktivista

Aktivista i član organizacionog odbora Prajda, napadnut je u centru grada, svega nekoliko dana pre održavanja Prajd šetnje. Nepoznati muškarac prišao je aktivisti i oteo mu LGBT+ zastavu. Napad na pripadnika LGBT+ zajednice desio se istog dana kada je Prvo osnovno javno tužilaštvo u Beogradu donelo odluku da odbaci krivičnu prijavu koju je Andrej Obradović podneo protiv policijskih službenika policijske stanice Novi Beograd zbog nasilja koje je pretrpeo od strane pripadnika policije. Potpuna nezaštićenost LGBT+ zajednice od strane sistema, pa čak i izloženost nasilju od strane institucija i njenih predstavnika/ca, pokazuje koliko je težak položaj ove zajednice i zbog čega je važno da se zahtevi izneti na Prajdu uzmu u ozbiljno razmatranje od strane nadležnih.

Pravosnažna presuda protiv aktivistkinje

Aktivistkinja pokreta “Bravo” iz Novog Sada, Varvara Lukač, osuđena je na prekršajnu kaznu u iznosu od 16.000 dinara jer je na protestu “Srbija protiv nasilja” prošle godine držala patronu koja ispušta dim u boji. U obrazloženju se navodi da je reč o delu remećenje javnog reda i mira, a iz pokreta smatraju da je u pitanju nastavak represije nad aktivnim građanima/kama. Takođe se i pitaju: “kako je moguće da se pravosnažno presudi novčana kazna njihovoj aktivistkinji “za paljenje dimova”, dok funkcioner Srpske napredne stranke Vladimir Đukanović nije odgovarao za paljenje baklji na balkonima u toku policijskog časa.”

Napadnut član neformalne grupe

Član Srpske napredne stranke fizički je nasrnuo na člana neformalne grupe građana “Odbranimo Savski nasip” na Đeram pijaci u Beogradu. Član SNS-a je prišao muškarcu koji je snimao i komentarisao postavljanje SNS štanda i udario ga u pokušaju da spreči snimanje. Sumnja se da će doći do bilo kakve reakcije na nasilničko postupanje predstavnika vladajuće stranke.

Privođenje aktivista pokreta Kreni-promeni

Zbog akcije kojom su pozvali Javno preduzeće “NišStan” da reši problem zapušenog slivnika u parku, jedan aktivista pokreta Kreni-promeni priveden je na informativni razgovor, dok je drugom policija upala u stan dok je bio na odmoru. Privođenja i pretres domova su od početka ekoloških protesta ove godine postali redovan način postupanja prema aktivistima/kinjama. Ovakav vid pritiska ima za cilj da obeshrabri građane/ke da se na bilo koji način bave temama od javnog interesa.